

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

בפני כב' הסגנית נשיא שולמית וסרקרוג

מערער מושקוביץ יוסי

נגד

משיב פקיד שומה חיפה

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

בשם המערער: עו"ד יעקב גולדמן
בשם המשיב: עו"ד ערן רוזניק, סגן בכיר א' לפרקליט מחוז חיפה (אזרחי)

פסק דין

ההליך:

1. המשיב הוציא שומות למערער לשנים 1999-2001 (להלן: **שנות המס שבערער**) במסגרתן סיווג יתרות חובה של המערער כלפי חברה כהכנסת עבודה, שעה שבאותן שנות מס הוא היה בעל השליטה ומנכ"ל בה, ולאחר מכן היו"ר שלה.

המערער השיג על אותן שומות בטענה כי מדובר בחוב תלוי ועומד שלו כלפי החברה – חוב שלא נמחל – ומשכך אין הוא בגדר הכנסה כלל.

עוד חלוקים הצדדים לגבי גובה יתרות החובה. לחלופין, טוען המערער שככל שמדובר בהכנסת עבודה, לא ניתן לייחסה לשנות המס שבערער.

רקע ונסיבות צריכות לעניין:

2. המערער, מר יוסי מושקוביץ (להלן: **המערער** או **מר מושקוביץ**) היה בתקופה הרלוונטית בעל השליטה והמנכ"ל של חברה ציבורית י. **מושקוביץ, חברה לבניין בע"מ** (להלן: **החברה**), וזאת עד לחודש מאי 2001 (סעיף 3 למש/10 - תצהיר המפקחת, הגבי אריאלה לוי (להלן: **המפקחת**). מר מושקוביץ החזיק ב-45.77% ממניות החברה.

החל מסוף 1999 ובמהלך שנת 2000 נקלעה החברה לקשיים כלכליים עד שבחודש מאי 2001 נכנסה להליך של הקפאת הליכים, במסגרתו נעשה נסיון להסדר נושים שלא צלח. לאור כך, ביום 13/4/03 נכנסה החברה להליכי פירוק וביום 28/10/03 מונה לה מפרק זמני, עו"ד **רם יולוס**. ביום 21/4/04 מונה המפרק הזמני כמפרק קבוע (להלן: **המפרק**).

הליכי הפירוק כללו גם את י. מושקוביץ חברה קבלנית לבניין (1988) בע"מ שהיא חברת בת של החברה (להלן: **חברת הבת**).

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 1 בדיקת המשיב את כרטיסי החו"ז של המערער אצל החברה, כפי שנתקבלו ממשרד רו"ח
 2 שלמה זיו ושות', המייצגים את החברה, העלתה כי יתרות המשיכה של המערער לסוף שנה
 3 היו:
 4
 5 4,510,156 – 31/12/00 ; 4,510,156 – 31/12/01 ; 4,759,097 ₪.
 6
 7 בהתאם לכך גילם המשיב את הגידול ביתרת החוב בכל אחת מהשנים כהכנסה חייבת של
 8 המערער - כהכנסה ממשכורת, לפי הפירוט שהובא בשומה המקורית (נימוקי שומה מיום
 9 :29/3/05)
 10

2001	2000	1999	
4,759,097	4,510,156	4,510,156	יתרת החוב לסוף שנה בש"ח
103,510	145,431	4,510,156	גידול ביתרת החוב לסוף שנה בש"ח
207,020	290,862	9,020,312	סה"כ הכנסה חייבת לפי גילום של 50% מס
לאחר תיקון המשיב *			
103,510	145,431	4,510,156	סה"כ הכנסה חייבת לאחר תיקון

- 11
 12 • בהודעת ב"כ המשיב בדיון בפני מיום 4/5/06, הודיע עו"ד רוזניק כי המשיב אינו עומד על
 13 הטענה כי יש לגלם את הסכום שהתקבל כדי להגיע כביכול לגובה ההטבה, וכי בהתאם
 14 להנחיה פנימית של נציבות מס הכנסה מחדש נובמבר 2005, תחושב היתרה בתיק האישי
 15 כהכנסת משכורת ברוטו, ללא גילום (עמ' 10 לפרוט). לפיכך תוקנה השומה בהתאם לפירוט
 16 לעיל תחת הכותרת "סה"כ הכנסה חייבת לאחר תיקון".
 17
 18 **טענות הצדדים:**
 19 4. טענתו המקדמית של המערער היא כי המשיב נהג בשרירות ואי סבירות בהוסיפו סכומי
 20 עתק להכנסתו החייבת וזאת ללא הסבר או פירוט כלשהם. לטענתו, גם הליך ההשגה היה
 21 הליך לקוי, במסגרתו לא התייחס המשיב לטענות המערער ומייצגו, התרשומת שנעשתה
 22 אינה משקפת את הדברים שהיו בדיון בין הצדדים וכי המשיב התעלם ממסמכים מאמתים
 23 שהוצגו על-ידי המערער.
 24

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 1 לעניין טענת המשיב כי המערער לא הציג את כרטיס החו"ז שלו אצל החברה, טוען המערער
 2 כי יכול היה המשיב לפנות ישירות לחברה /או למפרק, ונראה כי אף הגיע בעצמו לכרטיס
 3 הנחלת החשבונות הנדרש, וזאת אף מבלי שהומצאו הנתונים למערער עצמו (סעי' 4 לנימוקי
 4 הערער המתוקנים).
 5
 6 לגופו של עניין מסכים המערער שיש לו יתרת חובה אצל החברה, אלא שהחברה, לטענתו,
 7 מעולם לא מחלה לו על חובו. הודעתו של המפרק, שהוצגה על-ידו בבית המשפט, יש בה
 8 לטענתו כדי לתמוך הטענה האמורה ;
 9
 10 עוד טוען המערער, כי המשיב לא עמד בנטל להוכיח כי חוב זה אכן נמחל והיה להכנסה
 11 כמשכורת, שאלמלא כן צפוי היה כי המשיב יוציא לחברה שומת ניכויים בגין הכספים
 12 האמורים (סעי' 7-9 לנימוקי הערער המתוקנים).
 13
 14 יתרה מזאת, מסמכים שהוצגו בפני המשיב מראים כי אביו של המערער, מר נפתלי
 15 מושקוביץ, פרע בשנת 2002 חלק ניכר מהחובות כערב, כך שגם לגרסת המשיב היה מקום
 16 להקטין את יתרות החובה. עוד קובל המערער נגד יתרת החובה המדווחת בחברה, מאחר
 17 שלטענתו מעולם לא נבדק גובה החוב על-ידי כל גורם כלשהו והמשיב נסמך על המפרק
 18 שמסתמך על אישור רואה החשבון של החברה וגם זאת, ללא בדיקה.
 19
 20 לחילופין, טוען המערער לעניין חישוב יתרות המשיכה כי בעוד שלגבי השנים 2000-2001
 21 לקח המשיב בחשבון רק את הגידול ביתרות המשיכה, הרי שלגבי שנת המס 1999 לקח
 22 המשיב בחשבון לא רק את השינוי ביתרת המשיכה אלא את כל יתרת החוב של המערער
 23 לחברה, מבלי לקחת בחשבון יתרת חוב קודמת לשנת 1998 שעמדה על כ- 3.9 מיליון ₪. נתון
 24 זה יש בו לעמדתו להשפיע ישירות כי החוב שנוצר ברובו עוד בשנת 1995, כשמרבית הגידול
 25 בחוב נוצר עד סוף שנת 1998 (סעי' 17 לתצהיר המערער. מסומן ע/1).
 26
 27 זאת ועוד, לטענתו בכל מקרה נובע הגידול בחוב בעיקר מחיוב של ריבית והפרשי הצמדה
 28 ולא מגידול בחוב הריאלי. בנסיבות אלה שעה שממילא לא מכיר המשיב ביתרת המשיכה
 29 כיתרות חוב, אלא מייחס אותן למערער כהכנסה ממשכורת, הרי שיש לנטרל את הפרשי
 30 הריבית וההצמדה על הסכומים (סעי' 6.1 לנימוקי הערער).
 31
 32 לעומתו, טענתו העיקרית של המשיב היא כי יתרות החובה של המערער אצל החברה שלא
 33 נפרעו מהוות הכנסה חייבת בשנות המס שבערער מכוח סעי' 2 לפקודה – הכנסת עבודה לפי
 34 סעי' 2(2) לפקודה /או הכנסה לפי 10(2) לפקודה: יתרת החובה של המערער בסוף שנת 1999
 35 מהווה הכנסה חייבת של המערער בשנת המס 1999; מעבר לכך יתרות חובה שנוספו בשנים
 36 2000 ו- 2001 מהוות הכנסה חייבת בכל אחת מהשנים בהתאמה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

1
 2 לעניין אופן חישוב השומה טוען המשיב כי יתרות המשיכה של המערער אצל החברה נתבררו
 3 מכרטיס החו"ז שנמצא במשרד רו"ח זיו ושות'. יחד עם זאת מצביע המשיב על העובדה
 4 שנמצאו גרסאות שונות של כרטיסי החו"ז של המערער בחברה – ופערים בין הגרסאות לגבי
 5 גובה חובו של המערער, כשעל המערער הנטל להסביר הפערים בין הגרסאות השונות
 6 שנמצאו.
 7
 8 יצויין כי בהתאם להערכת דוחות כספיים לא חתומים של החברה יתרת החובה של המערער
 9 נכון לתום שנת המס 1998 עמדה על 3,909,000 ₪ (סעי' 7ג' לנימוקי השומה המתוקנים).
 10
 11 המשיב מבקש לדחות טענתו החלופית של המערער לפיה יש לחשב את הגידול ביתרת
 12 המשיכה גם לגבי שנת המס 1999, תוך התחשבות ביתרת המשיכה נכון ליום 31/12/98, הן
 13 משום שלטענתו מדובר בטענה עובדתית חלופית והן משום שבכל מקרה יש לראות בכל
 14 יתרות המשיכה כהכנסה אצל המערער, ואין להחיל התיישנות לגבי יתרות משיכה שקדמו
 15 לשנת המס 1999.
 16
 17 יתרה מזאת, אם ביקש המערער להוכיח יתרות חובה אחרות, היה עליו להציג את כרטיסי
 18 החו"ז בחברה שקדמו לשנת 1998 (סעי' 4ב) לתצהיר המפקחת).
 19
 20 אין מחלוקת בין הצדדים כי המערער קיבל הלוואות מהחברה וכי לא החזיר לחברה את
 21 חובו. יוזכר כי הצדדים חלוקים אמנם לגבי גובה יתרת החובה, אך מאחר שאין מחלוקת בין
 22 הצדדים לעצם קיומה של יתרת חובה של המערער לחברה - ובטרם תידון שאלת שיעורה של
 23 אותה יתרה, ראוי לדון תחילה בטענה העיקרית והיא, סיווגה של אותה יתרה בשנות המס
 24 שבערער.
 25

דיון ומסקנות

סיווג יתרות החובה - שכר עבודה או הלוואה:

26
 27
 28
 29 6. המחלוקת בין הצדדים נוגעת כאמור באשר לסיווגן של יתרות החו"ז לסוף שנות המס 1999
 30 – 2001.
 31
 32 הצדדים חלוקים בינם לגבי שאלת היוותרותה של היתרה בגדר חוב של המערער כלפי
 33 החברה: טענתו של המערער היא כי חובו כלפי החברה לא נמחל וכי מעדותו של המפרק
 34 בבית המשפט, כמו גם ממכתביו ופעולתו בחברה עולה כי הוא ממשיך לנסות לגבות את
 35 החוב מהמערער (עמ' 4 לסיכומי המערער) ולטענתו, גם אם החברה לא תצליח לגבות את כל
 36 החוב, אין בכוננתה למחול על יתרת החוב לעולם.

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

1
 2 לעומתו, טענת המשיב היא כי יתרת החובה לסוף שנת 1999, יש לראותה כהכנסה חייבת
 3 בשנת המס 1999 וכי אין להתחשב לעניין זה ביתרת החובה לסוף שנת 1998, באשר לטענת
 4 המשיב כל יתרת החובה שנצברה עד לסוף שנת 1999 יש לראותה כהכנסה חייבת אצל
 5 המערער. לגישת המשיב אי נקיטת פעולות גביה על-ידי החברה או על-ידי המפרק מעידים
 6 כי החוב למעשה נמחל ויש לפיכך לראות ביתרת החובה שנותרה ולא נפרעה כהכנסה אצל
 7 המערער.
 8
 9 סעיף 3(ב)(3)(א) רישא, מדבר על מחילה או שמיטה של חוב, והגם שבהמשך הסעיף אין הוא
 10 חל על חוב שיכול שייחשב כהכנסת עבודה או כתשלום דיבידנד, הרי שאין מניעה ללמוד
 11 מהרישא של הסעיף גם לענייננו, במיוחד כאשר ההבדל מתמקד בשיעור המס המתחייב.
 12
 13 כך גם ס"ק (5) לאותו סעיף, המתייחס לחוב שנמחל מפורש, או חוב שנלמד כי נמחל.
 14
 15 וזה לשון הסעיף לענייננו:
 16 "אדם שבשנת מס פלונית נמחל או שומט לו חוב או חלק ממנו, והחוב נובע
 17 מסכומים שקיבל לצורך יצור הכנסות מעסק או ממשלח יד... והוא אינו חייב במס
 18 עליהם על פי סעיף 2... יראו את החוב כהכנסה בשנה שבה נמחל או שומט...
 19 ואותו אדם יהיה חייב עליהם במס בשיעור שלא יעלה על 50%".
 20
 21 לעניין ההגדרה מהו חוב שנמחל, כאמור, קובע סעיף 3(ב)(5) לפקודה:
 22 "לעניין סעיף קטן זה, מי שנמחל לו חוב - לרבות מי שנהג בחוב כאילו נמחל לו או
 23 מי ששומט חובו".
 24
 25
 26 מחילת חוב יכול שתהיה מפורשת, כלומר מצב בו הנושה מגלה דעתו באופן מפורש כי הוא
 27 מוחל על חובו של החייב ומוותר על הליכי גביית החוב; מחילת חוב יכול שתהיה גם מוסקת
 28 ממכלול הנסיבות (ע"א 9715/03 הורוביץ נ' פקיד שומה ת"א 4, פ"ד נט(4) 354 (להלן:
 29 **פס"ד הורוביץ**)).
 30
 31 בענייננו, אין מחלוקת כי החברה לא מחלה באופן מפורש על חובו של המערער כלפיה, וכך
 32 גם המפרק לא הביע דעתו המפורשת כי ויתר על גביית החוב. ואולם, ממכלול הנסיבות ניתן
 33 להסיק מחילת חוב או ויתור על גבייתו המשתמעים מהתנהגותם של כלל הצדדים לחוב: הן
 34 החברה, הן המפרק הפועל בשמה והן המערער כחייב - קרי; כי החוב למעשה אינו רובץ עוד
 35 על המערער.
 36
 37 כדי להסיק כי מדובר בחוב שנמחל צריכה בחינת התנהגות הצדדים והתייחסותם אל החוב
 38 להעלות המסקנה שהצדדים זנחו את הסיכוי והרצון לפרוע את החוב וזאת ניתן ללמוד, בין
 39

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

1 היתר, מהאמצעים והמעשים שננקטו לפירעונו של החוב או לצורך ויתור עליו (הנשיא
2 (בדימוס) ברק בפס"ד הורוביץ, שם, 360ה, ז' - 361ב).
3 שם נבחן מכלול הנסיבות המעיד על מחילת חוב של חברה על-ידי חברה אחרת, שתיחן
4 במצב של חדלות פירעון, וזאת תוך פרשנות סעי' 3(ב) לפקודה.
5 הגם שהמקרה בענייננו אינו נכנס בגדרי סעי' 3 לפקודה, מאחר שעל פי הנחיות המשיב,
6 כאשר מדובר בהלוואות שניתנו על-ידי החברה למערער במעמדו כעובד (חוזר 2147/05) הרי
7 שככל שתוכר מחילת החוב כהכנסה, תחשב זו הכנסה לפי סעי' 2(2) לפקודה או שהמשיכות
8 ייחשבו כדיבידנד.
9 יחד עם זאת, הנסיבות שתוארו בפס"ד הורוביץ יש בהם לשמש קנה מידה ראוי להשוואה
10 אם אכן נמחל בתיק דנן חובו של המערער לחברה.
11
12 מכלל נסיבות המקרה עולה כי המערער צבר יתרת חובה הן בכרטיס החו"ז השוטף והן .8
13 בכרטיס חו"ז הלוואות עוד משנת 1994. בנוגע להלוואות כפי שיפורט בהמשך, אלה ניתנו
14 בסכומים היקפיים בשנים 1994 ו-1995, על בסיס הסכמי הלוואה שקבעו גם את זמן
15 פירעונה של ההלוואה, ומספרי התשלומים שהיה על המערער לבצע. בנוגע להלוואה אחת,
16 אף הסכימה החברה לשינוי תנאי פירעון ההלוואה. גם בתנאים ששוננו, לא עמד המערער.
17 בפועל היו החוזרים מועטים בלבד, ואילו החברה לא עשתה כל נסיון במהלך השנים, גם
18 קודם להקפאת ההליכים ולמינוי המפרק, לדרוש מהמערער להחזיר חובו ו/או להקטין
19 יתרת החובה בכרטיסו.
20
21 כפי שפורט בחלק "הרקע ונסיבות" החברה נקלעה לקשיים בשנת 2000, נכנסה להקפאת
22 הליכים בשנת 2001 ורק בשנת 2004 מונה עו"ד יולוס כמפרק קבוע. כלומר בגין יתרת חובה
23 שהחלה להצטבר עוד משנת 1994, עד לשנת 2004 לא פעלה החברה בעצמה לגביית החוב.
24
25 יתרה מזאת, גם עם כניסת המפרק לתפקידו, עולה למעשה מעדותו כי הוא אינו פועל בשם
26 החברה לגביית החוב (עמ' 77-78 לפרוט') ולא נקט כל הליך לצורך נסיון גביית החוב. למרות
27 ניסיונות ורשות שניתנה להחזיק בדמי הפיצויים המגיעים למערער מהחברה ותפיסת דמי
28 הביטוח המגיעים לו מפוליסות בהן הוא מוטב, וגם זאת רק החל משנת 2007, שעה שנכנס
29 לתפקידו בשנת 2004 (עמ' 67 לפרוט'), לא נעשתה כל גבייה.
30
31 ואכן, המפרק אישר במסגרת חקירתו כי על-פי רישומי החברה, נכון לתקופת הפירוק קיים
32 חוב של המערער לחברה (עמ' 87 לפרוט'), והוא אף הודה בעדותו כי בכל תקופת הפירוק לא
33 הוגשה בקשה לבית המשפט של פירוק למתן הוראות לגביית סכום כסף כלשהו מהמערער,
34 למעט מחלוקת שהייתה בנוגע לשיק מחברת אליהו חברה לביטוח בכספים המגיעים
35 למערער (עמ' 78 לפרוט').

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

1 המפרק הסביר זאת בכך שעל-פי חקירתו, לרבות באמצעות חוקר פרטי, אין בנמצא נכסים
 2 של המערער הניתנים למימוש, ולפיכך לא היה טעם בהגשת בקשה מתאימה לבית המשפט
 3 של פירוק (עמ' 78 לפרוט').
 4
 5 יתרה מזאת המפרק אישר בעדותו כי לא פנה כלל למערער לצורך גביית חובו (עמ' 78
 6 לפרוט') וכי מעבר לפוליסות הביטוח על-שם המערער, לא ידוע לו על מקורות נוספים לגבות
 7 החוב הנטען של המערער כלפי החברה (עמ' 81 לפרוט'). ועוד העיד המפרק כי אם יקבע בית
 8 המשפט כי יתרות החו"ז מהוות הכנסה אצל המערער, הרי שהמפרק ימחק את יתרות
 9 החו"ז מהספרים ולא יראה בהן חוב בר גבייה (עמ' 89 לפרוט').
 10
 11 בנסיבות אלה מתבקשת המסקנה כי גם אם לא מחל המפרק על החוב באופן פרמאלי, הרי
 12 שאי הוצאה של לכל הפחות דרישה לתשלום החוב, יש בה משום נסיבה המלמדת על מחילה
 13 של החוב או ויתור על גבייתו (ראה פס"ד הורוביץ, בעמ' 363), מה עוד שבפועל אותם
 14 מקורות שסבר המפרק שיכלו לשמש לגביית החוב בחלקו, כמו פוליסות הביטוח, גם מהם
 15 בסופו של דבר, לא נתקבלו כספים.
 16
 17 מאחר שלא מדובר במחילה מפורשת, אלא על "כאילו מחילה", הרי שניתן לראות במחילת
 18 חוב תמונת ראי לחובות רעים אצל הנושה, באשר שעה שניתן להכיר בחוב שנמחל אצל
 19 הלווה, הריהו נעשה לחוב רע אצל הנושה (עמ"ה 535/03 חברת רהיטי עטרת הזהב בע"מ נ'
 20 פקיד שומה אשקלון. מסים כ/2 ה-164, וכן עמ"ה 409/02 אורפז חשמל בע"מ נ' פקיד
 21 שומה חדרה. ניתן ביום 29/1/08, סעיפים 11-14).
 22
 23 המבחן של חוב אם הוא בגדר של "חוב רע" הוא מבחן אובייקטיבי, וזה נבחן על בסיס
 24 מכלול הנסיבות העובדתיות, המסחריות והכלכליות של התנהגות החברה כמלווה ושל
 25 המערער כלוה.
 26
 27 גם בחינת התנהגותו של המערער במשך השנים מעלה כי התייחס ליתרת החובה בכרטיסי .9
 28 החו"ז בחברה כיתרת חובה שכאילו נמחלה.
 29 יתרת החובה של המערער אצל החברה רק הלכה וגדלה עם השנים ובשנים הרלוונטיות
 30 (לפחות משנת 1994) היא למעשה מעולם לא הוקטנה. עוד יש להעיר בהקשר זה כי המערער
 31 עצמו אף לא טען כי החל בהחזרת חובו לחברה בשיעור כלשהו במהלך השנים מאז לקיחת
 32 ההלוואות (הדברים עולים בין היתר גם מסעי' 33 לסיכומיו).
 33 זאת ועוד, מעבר למנגנון החזר הפורמאלי שנקבע עם מתן ההלוואות למערער, לא הצביע
 34 המערער על החזר שיטתי או אחר של החוב, שלא רק לאחר שמונה מפרק לחברה, אלא אף
 35 בשנות פעילותה של החברה החל ממועד קבלת ההלוואה (ראה להשוואה ע"א 5495/05 ב.
 36 ברניצקי בע"מ נ' פקיד שומה פתח תקווה. ניתן ביום 18/2/07. שם הוכח כי קיים מנגנון

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 1 החזר של החוב ומן הטעם הזה לא הכיר בית המשפט בחוב כחוב שנמחל. יש בכך כדי לחזק
 2 המסקנה כי המערער לא התכוון להשיב את החוב והצדדים – החברה והמערער – התייחסו
 3 אל החוב למעשה כאל חוב שנמחל.
 4
- 5 10. בהקשר זה יש גם להפנות לסיכומי המשיב (סעי' 28 לסיכומים) בהם הוא מצביע על שכרו
 6 החודשי של המערער בחברה שעמד על 100,000 ₪ ברוטו (בהתאם לדוחות השנתיים של
 7 החברה. סומנו מ/ש/ו-6 והוצגו למערער במהלך עדותו בעמ' 91 לפרוט') שהם כ-50,000
 8 ₪ נטו. ואולם, למרות שכרו הגבוה לא קיזז המערער מהכנסתו סכום קבוע לצורך הקטנת
 9 יתרת החובה שלו אצל המערער. מכאן מתבקשת המסקנה כי ככל הנראה מלכתחילה לא
 10 התכוון המערער להשיב חובו לחברה.
 11
- 12 זאת ועוד, גם כשנכנסה החברה לקשיים כלכליים בסוף שנת 1999 לא הקטין המערער את
 13 יתרת החובה שלו בחברה ואף לא הקטין משכורתו. הדבר עולה גם מעדותו של המערער
 14 (עמ' 49 לפרוט').
 15
- 16 ועוד, בחינת יכולת הפירעון של המערער כיום מעלה כי המערער ממילא אינו מסוגל להשיב
 17 את החוב העומד כאמור על כ-5,000,000 ₪ וכי במהלך כל השנים הגדיל המערער את יתרת
 18 החובה אצל המערער, מבלי יכולת מתוכננת לאופן השבת החוב. בנסיבות אלה יש גם באי-
 19 יכולת הפירעון של המערער להשיב את החוב, הגם אם לא כשיקול עיקרי, כדי להוות
 20 אינדיקציה נוספת, בין יתר האינדיקציות למחילת החוב (פס"ד הורוביץ, בעמ' 361), באשר
 21 אי יכולת פירעון ממילא מביאה לאי-פירעון בפועל ולמחילת החוב על-ידי הנושה שנואש
 22 מנסיונות גביית החוב.
 23
- 24 11. יוצא איפוא כי משך שנים לא הקטין המערער את יתרת החובה בכרטיסי החו"ז בחברה וכי
 25 מצד שני החברה עצמה לא פעלה משך שנים כדי לדרוש את החזר הכספים וזאת גם שעה
 26 שנכנסה החברה לקשיים כלכליים כבדים בגינם נכנסה להקפאת הליכים ולמינוי מפרק. גם
 27 המערער מצידו לא טרח להשיב את הכספים ולנסות לייצב בכך את מצבה הכלכלי של
 28 החברה וכי למעשה בחינת מצבו דהיום מורה כי אין ביכולתו למעשה לפרוע את החוב. זאת
 29 ועוד, גם המפרק שנכנס בנעלי החברה אינו פועל לגביית החוב וכאמור אף לא הוציא ולו
 30 מכתב דרישה למערער להשיב את החוב.
 31 בנסיבות אלה אין אלא לראות ביתרת החובה בכרטיסי החו"ז של המערער בחברה כחובות
 32 שהחברה ויתרה על גבייתם ומשכך מעמדם כחובות שנמחלו לצורך ייחוסם כהכנסה אצל
 33 המערער (ראו להשוואה גם עמ"ה (מחוזי-חי') 747/05 בלייכר נ' פקיד שומה חיפה (כב'
 34 השופט סוקול) ניתן ביום 20/3/07, אליו הפנה המשיב בסיכומיו).

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

1 לפיכך אני קובעת כי יתרות החובה של המערער לחברה, ככל שיוכחו, הם בגדר של הכנסה חייבת
2 במס, ובענייננו של המערער, יש לראותה כהכנסת עבודה (סעי' 2) לפקודה או לחלופין כתשלומי
3 דיבידנד, לפי סעי' (4)2 לפקודה.
4

5 משנקבע כי יש לראות ביתרת החובה בכרטיסי חו"ז של המערער בחברה כהכנסה, נותר
6 עוד לדון בשתי שאלות: האחת, המועד בו יש לראות את יתרות החובה ככאלו שנמחלו;
7 השנייה, גובה יתרת החובה ואם זו הוקטנה באמצעות גביה חלקית של החוב על-ידי
8 המפרק. נדון תחילה בשאלה השנייה.
9

10 **יתרת חובו של המערער בחברה:**

11 12. על-פי בדיקות המשיב נמצא כי למערער היו 4 כרטיסי חו"ז אצל החברה, אשר צומצמו
12 בסופו של דבר לשני כרטיסי חו"ז:

13 (1) כרטיס חו"ז מס' 5-80-00001 בו נוהל החשבון השוטף של המערער בחברה,
14 במסגרתו נרשמו החיובים הנוגעים למחירתו של המערער ובני משפחתו.
15 יתרת החובה של המערער בכרטיס זה הייתה נכון ליום 31/12/96 – 308,891 ₪; 31/12/97 –
16 510,531 ₪; ו-31/12/98 – 955,443 ₪;
17

18 (2) כרטיס חו"ז מס' 5-80-00002 בו נרשמו חיובים של המערער בנוגע להלוואה שנטל
19 המערער במועד וסכום שאינם ידועים למשיב.
20 יתרת החובה של המערער לחברה נכון ליום 31/12/98 עמדה על 179,032 ₪;
21

22 (3) כרטיס חו"ז מס' 5-80-00003 בו נרשמו חיובי המערער ביחס להלוואה מהחברה
23 שאושרה למערער ביום 24/3/94.
24 ביום 24/3/94 אישרה החברה למערער הלוואה בסך 600,000 ₪. סך של 542,094 ₪ נמשך
25 עם מתן האישור והיתרה נמשכה על-ידי המערער במהלך שנת 1994. תנאי הלוואה על-פי
26 ממצאי המשיב היו הצמדה למדד בתוספת 1% ריבית לשנה. תקופת הפרעון שנקבעה עמדה
27 על 24 חודשים החל מינואר 1995.
28 יתרת החובה של המערער לחברה נכון ליום 31/12/98 עמדה על 497,244 ₪.
29

30 (4) כרטיס חו"ז מס' 5-80-00004 בו נרשמו חיובי המערער ביחס להלוואה נוספת מהחברה
31 שאושרה למערער ביום 3/7/95.
32 ביום 3/7/95 אישרה החברה למערער הלוואה נוספת בסך 1,600,000 ₪. תנאי הלוואה על-
33 פי ממצאי המשיב היו הצמדה למדד בתוספת ריבית של 4.5% לשנה. תקופת הפרעון
34 שנקבעה היתה ל-30 חודשים החל מינואר 1996. תנאי זה שונה לתקופת פרעון של 46
35 חודשים.
36 יתרת החובה של המערער לחברה נכון ליום 31/12/98 עמדה על 2,277,432 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 1 בסוף שנת 1998 איחדה הנהלת החשבונות של החברה את יתרות **כרטיסי החו"ז של**
 2 **ההלוואות** (5-80-00002 + 5-80-00003 + 5-80-00004), כך שלאחר פעולת האיחוד נותר 2
 3 כרטיסי חו"ז למערער אצל החברה: (1) כרטיס החו"ז השוטף על-פי היתרה המפורטת לעיל
 4 (להלן: **כרטיס חו"ז שוטף**); (2) כרטיס חו"ז הלוואות שיתרת החובה המאוחדת בו עמדה
 5 על 2,953,708 ₪ (להלן: **כרטיס חו"ז הלוואות**).
 6
 7 להלן תוצג טבלה המפרטת את ממצאי המשיב לגבי יתרת החו"ז בכל אחד מהכרטיסים
 8 בסוף כל אחת משנות המס שבערעור:
 9

הכרטיס	31/12/98	31/12/99	31/12/00	31/12/01
כרטיס חו"ז שוטף	955,443	1,085,461	1,555,293	1,692,354
כרטיס חו"ז הלוואות	2,953,708	3,000,285	3,100,295	3,282,023
סה"כ	3,909,151	4,085,746	4,655,588	4,974,377

- 10
 11 13. המערער פירט בטענותיו כי למעשה מדובר בחברה שהייתה עוד של אביו של המערער, מר
 12 נפתלי מוסקוביץ. לא הייתה מחלוקת כי החברה אישרה למערער, במהלך תקופת
 13 התנהלות הלוואות שונות:
 14 - הלוואה ביום 24/3/1994 בסך 600,000 ש"ח שניתנה בתנאים של הצמדה מלאה למדד
 15 בתוספת ריבית של 1%, לפירעון ב-24 תשלומים החל מינואר 1995.
 16 סכום של 542,094 ש"ח על חשבון אותה הלוואה משך המערער במועד האישור הנ"ל ויתרת
 17 ההלוואה הראשונה נמשכה על ידי המערער במהלך שנת 1994 (סעיף 5 לתצהיר המפקחת);
 18 על פי בדיקת המשיב על חשבון הלוואה זו, פרע המערער סה"כ 35,000 ש"ח.
 19
 20 - הלוואה נוספת אושרה למערער ע"י החברה בסך של 1,600,000 ש"ח ביום 7/3/95, גם זו
 21 צמודה למדד בתוספת ריבית של 4.5%. הלוואה זו צריכה הייתה להיפרע ב-30 תשלומים
 22 החל מינואר 1996. תנאי ההלוואה שונו ביום 22/5/97, ולמערער ניתנה אפשרות לפרוע את
 23 יתרת ההלוואה ב-46 תשלומים (ראה סעי' 6 לתצהיר המפקחת).
 24 בסיכומיו לעניין ההלוואות שניתנו, הפנה המערער לתצהירה כאמור של המפקחת ולא הציג
 25 כל ראיה אחרת מטעמו לעניין גובה יתרות החוב.
 26
 27 עוד יש להפנות לעדותו של המפרק בבית המשפט (בישיבת הוכחות מיום 22/6/09) כי על פי
 28 אישור רו"ח של החברה יתרת החובה של המערער לחברה ליום 31/12/03 עמדה על 5.7
 29 מיליון ש"ח (עמ' 61 ש' 7-22).
 30

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

14. טענתו החלופית של המערער הייתה כי ככל שתתקבל טענת המשיב כי חובו כלפי החברה נמחל ויש לפיכך לראות בסכומים בכרטיס החו"ז כהכנסה שהתקבלה אצלו, הרי שחובו קטן יותר מזה שטוען לו המשיב. לטענתו, גובה החוב כפי שרשום בספרי החברה אינו מדויק, אינו עומד על כ- 5 מיליון ₪, אלא לכל היותר לאחר הקיזוזים שיש לערוך עומד החוב על 900,000 ₪ בלבד.
- דין הטענה להידחות.
- ככלל, כרטיסי החו"ז של המערער אצל החברה הם חלק ממערכת החשבונות המבוקרת של החברה. ככל שהייתה למערער השגה לגבי גובה החוב או זקיפת הריבית בגין יתרת החוב בסוף כל שנה, הרי שהיה צריך לפעול מול החברה כדי לתקן את הדרוש תיקון. דרישתו העקיפה היום לתקן את הרישום בכרטיס החו"ז שלו, וזאת בהליך מול רשות מס הכנסה, אינה יכולה להתקבל, ולו מן הטעם שלפקיד השומה אין כל שליטה על הרישום בכרטיסי החו"ז והוא גם נעדר יכולת לברר את הפרטים הנדרשים לצורך עמידה על גובהו המדויק של החוב, ככל שהרישום בספרים אינו מדויק, אם אמנם כך היה. נקודת המוצא, בהעדר ראיות אחרות המגובות במסמכים, הרי שהרישום בספרי החברה הוא הקובע.
- לאור האמור לעיל, יש לאשר את יתרות החובה של המערער לחברה, כפי שאלה סוכמו ונטענו על ידי המשיב (ראה הטבלה שפורטה לעיל), בכפוף לבחינת טענות המערער בנוגע לקיזוזים או ניכויים כאלה או אחרים שיש לבצע, ואשר לא קיבלו לטענתו ביטוי בספריה של החברה.
15. טענה נוספת של המערער היא, שיש להבינה באופן שגם אם נקבל את הרישום בספרי החברה, עדיין יש לקזז מגובה החוב הנטען פדיון פוליסות שהיו לזכותו ושתפסו על-ידי המפרק; זיכוי כרטיס החו"ז שלו אצל החברה בסכומים שחולטו כערבות שניתנה על-ידי האב נפתלי, בשמו של המערער, שעה שנדרשה החברה לכך על-ידי הבנק, וזאת בהיקף של 2.3 מיליון ₪; קיזוז בגין דמי ערבות רעיוניים בגין מתן ערבות אישית של המערער לחברה בלא תמורה לרבות הגדלת יתרת החובה בגין אי ביצוע הקיזוז במועד; וקיזוז בשל אי תשלום פיצויי פיטורין על-ידי החברה.
- טענה זו על כל חלקיה, יש לבדוק, וככל שתתקבל הטענה, יהיה מקום להקטין את יתרת החובה הרשומה בספרי החברה:

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 15.1 טענה בדבר ריבית מופרזת שהוספה לחוב על-ידי החברה:
- 1 לטענת המערער תוספת הריבית על קרן החוב מופרזת. לצורך כך מתבסס המערער על מכתב
 2 רואי החשבון ממשרד קוסט, פורר את גבאי מיום 21/8/02 אשר בדקו עבור המערער את
 3 יתרת החשבונות בחברה.
 4 עיון במכתב רואי החשבון (מסומן מש/8) עליו מבקש המערער לבסס קיזוז של 150,000 ₪
 5 בגין ריבית מופרזת על יתרת החובה, למעשה אינו מבסס את הטענה, אלא קובע כי לא היה
 6 באפשרות רואי החשבון לבדוק את החישובים, גם אם הם נראים מופרזים, למעט השנים
 7 2000-2001 לגביהם נמצא דווקא כי הריבית חושבה כהלכה (סעי' 7 למכתב). בנסיבות אלה,
 8 הנחה בלבד כי מדובר בריבית מופרזת אינה יכולה לבסס הטענה כי יש לקזז סכום כלשהו
 9 מגובה החוב, במיוחד כאשר תנאי ההלוואה נקבעו באופן מוסכם בין הצדדים.
 10
 11
 12 **אשר על כן, הטענה בדבר הפחתת יתרת החוב בגין ריבית בהיותה מופרזת, נדחית.**
- 13
 14 15.2 טענה כי אין להוסיף הפרשי הצמדה וריבית על שכר עבודה:
- 15 לחילופין טוען המערער כי אם מבקש המשיב לראות בסכומים שבכרטיס החו"י שלו בחברה
 16 כהכנסה ממשכורת, הרי שהפרשי הצמדה וריבית כלל אינם מוטלים על הכנסה אלא על
 17 חוב. לפיכך, אם מייחס המשיב בכל שנה את השינוי ביתרות החו"י כהכנסה, הרי שאין
 18 מקום לחשב במסגרתם גם את הפרשי הצמדה והריבית.
 19 המשיב הדגיש בסעי' 8(ב) לנימוקי השומה המתוקנים כי ככל שמדובר בתוספת ההכנסה
 20 לשנות המס 2000 ו-2001 שהיא תולדה של ריבית והצמדה על יתרת החובה משנת 1999,
 21 הרי שמסכים המשיב כי תוספת חישובית זו (מריבית והצמדה) לא תחושב כחלק מהגידול
 22 ביתרת החובה לשנים אלו בהתאמה.
 23 **יש בכך כדי ליתר טענותיו העקרוניות של המערער בסעי' 44-46 לסיכומיו.**
- 24 עקרונית יש לקבל טענת המערער ואולם זאת רק לגבי שנות המס 2000 ו-2001; קרי, לאחר
 25 שיתרת החובה בכרטיס החו"י של המערער חדלה להיות בגדר 'הלוואה' והייתה ל'הכנסה'
 26 אצל המערער. מאותו מועד בו הוכרה מחילת החוב, או אז הפך החוב ל'הכנסה' אצל
 27 המערער, ומאותו מועד, אכן אין הצדקה להמשיך ולהטיל על היתרה הפרשי הצמדה וריבית
 28 כהלוואה. למעשה המשיב אף הסכים לטענה זו של המערער והפחית את תוספת הריבית
 29 והצמדה בגין שנים אלו מהשומה (סעי' 21 לסיכומים).
 30
 31
 32 שונה הדבר לגבי יתרת החוב בכרטיס החו"י שנצברה עד לסוף שנת המס 1999. עד לאותו
 33 מועד בו מוכר החוב, כחוב הלוואה, אשר טרם נמחל, הרי אותה יתרת חובה בכרטיס החו"י
 34 הייתה בגדר חוב של המערער כלפי החברה שנשא הפרשי הצמדה וריבית כדן, ולפיכך יש
 35

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 1 לחשב גם את הפרשי הצמדה והריבית הנלווים אליו, שהרי עד הפיכתה ל'הכנסה' עם
 2 מחילת החוב, נהנה המערער מהלוואה שיש להשוותה להלוואה מקבילה בתנאי שוק.
 3 יש איפוא לחזור ולהבהיר כי מעבר לייחוס יתרת החובה נכון לשנת 1999 - או למועד נדחה
 4 אחר- הרי שלגבי שנות המס 2000 ו-2001 או שנות המס הנותרות - יווסף לשומה רק
 5 הגידול הממשי ביתרת החוב, ככל שהיה, וזאת ללא ייחוס הפרשי הצמדה וריבית על יתרת
 6 החובה שיוחסה כהכנסה לשנת 1999 (ראה לעניין זה גם הסכמות המשיב כפי שפורטה בסעי'
 7 64(א) לסיכומיו).
 8 יחד עם זאת, אם יבקש המערער לדחות את מועד ההכרה בחוב כחוב נמחל לשנה מאוחרת
 9 יותר, ייוספו הפרשי הצמדה וריבית על החוב עד לשנה בה יבקש המערער לראות בחוב
 10 כהכנסה.
 11
 12
 13 15.2.1 בהתייחס להערותיו של ב"כ המשיב בסעיף 64 לסיכומיו, לאופן ניכוי הפרשי הצמדה
 14 והריבית לגבי שנות המס 2000 ו-2001 (להלן: תוספות שיערוך יתרות החוב), ביקש המשיב
 15 להתנות את הסכמתו לניכוי האמור בשני תנאים:
 16 האחד, לא לאפשר ניכוי אשר יהיה בו כדי להפחית את ההכנסה המוצהרת;
 17 והשני, החישוב שנעשה על ידי המערער, יש לדחותו, מאחר שנעשה, בין היתר, ניכוי מעבר
 18 למה שהוסף בפועל.
 19
 20 בנושא זה יש להבהיר את אופן חישוב תוספות שיערוך יתרות החוב לשנים 2000 ו-2001.
 21
 22 כאמור, וככל שתתקבל עמדת המשיב כי יש לראות את יתרת החוב של המערער לשנת 1999
 23 כחוב שנמחל, הרי שהסכום הקובע לאותה שנה הוא סכום של 4,085,785 ש"ח, כמפורט
 24 בטבלה המופיעה בסעיף 15 לסיכומי המשיב, וכן בסעיף 10 לתצהירה של המפקחת. הסכום
 25 הנ"ל כלל, כך יש להניח, את כל השערוך הנדרש לאותו מועד, על פי תנאי ההלוואה שניתנו,
 26 לרבות השינויים שחלו בתנאי ההלוואה ולאחר קיזוז הסכומים ששולמו על ידי המערער -
 27 ככל שהם שולמו - על חשבון אותן הלוואות.
 28
 29 בנוגע ליתרת החוב של המערער בשנת 2000 - ובתנאי שהמשיב הוסיף על הסכום הנ"ל
 30 הפרשי הצמדה או ריבית על יתרת החוב הנ"ל, הרי שיש לקזז סכום זה מן השומה שהוצאה
 31 לשנת המס 2000 ובהתאמה כך גם לגבי שנת המס 2001.
 32
 33 ככל שהיו משיכות נוספות על אלה שפורטו ביתרת החוב לשנת 1999, הרי שאלה הם חובות
 34 עצמאיים נוספים, והשערוך לגביהם אינו רלוונטי לעניין זה.
 35

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 1 חישוב כאמור מייתר את ההערה הראשונה של עו"ד רוניק. אם הוסף סכום בשל שערך
 2 נוסף, הרי זה ינוכה בגובה הסכום שהוסף, וממילא לא יכול להיווצר מצב של הקטנת
 3 השומה המוצהרת.
 4
 5 בנוגע להערה השנייה - יש לקבל את טענת המשיב, שיש לנכות רק אותם סכומים נוספים
 6 שהם בגין השערך הנוסף של יתרות החוב לשנת 1999, ולא כל סכום נוסף אחר, אלא אם כן
 7 יאמר באופן מפורש אחרת.
 8
 9 לצורך הדגמה: אם יתרת החוב ב-31/12/99 הייתה כ-4,086,000 ש"ח, וכדוגמא בשל שערך
 10 שנבע לשנים 2000 ו-2001, הוסף סכום נוסף בהתאמה של 80,000 ש"ח ו-100,000 ש"ח, הרי
 11 שסכומים אלה יש לנכותם מן השומה שהוצאה. לעומת זאת, אם היו משיכות נוספות או
 12 היה שערך על ההכנסה המוצהרת, סכומים אלה לא ינוכו.
 13
 14 **15.3 טענה בדבר קיזוז דמי ערבות רעיוניים שהעמיד המערער לחברה ללא תמורה:**
 15 לכאורה, לא הובאה כל ראיה מטעם המערער, למעט עצם העלאת הטענה, כי אכן העמיד
 16 לחברה ערבות אישית וממילא לא הוכח היקפה.
 17 כמו כן, לא הובא כל מסמך שיש בו לעגן מתן ערבות, וממילא לא ניתן לדעת תנאיה ואם זו
 18 נשאה או לא נשאה תמורה.
 19 במכתב רואי החשבון שהוצא לבקשת המערער עצמו (מ/ש 8) נרשם בסעי' 9 כי אכן פנה
 20 המערער אל החברה, בבקשה שזו תתכנס כדי לערוך תחשיב מפורט של העלות הרעיונית של
 21 ערבויות אישיות אשר העמיד לטובת החברה. אילו נעשה הדבר, אכן היה יכול הסכום להגיע
 22 נכון ליום 30/9/2001 לסכום העולה על 2,000,000 ש"ח, ולאחר ניכוי מס כחוק, על מחציתו
 23 של הסכום.
 24 עוד הובהר שם, שאילו אושר הסכום, ממילא הייתה גם קטנה הריבית בה חויב המערער ואז
 25 היה נחסך ממנו סכום נוסף של כ-558,125 ש"ח.
 26 ואולם, הובהר באותו מכתב כי לא ניתן אישור נדרש בנושא הנ"ל. ובנוסף המכתב:
 27 **"... כל תשלום (או זיכוי יתרות החוב בגין דמי הערבות כאמור לעיל, מחייב אישור**
 28 **מוסדותיה החוקיים של החברה - ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה**
 29 **הכללית, ולפי מיטב ידיעתנו, גופים אלה לא התכנסו עד היום כדי לדון בבקשה".**
 30
 31 בנסיבות אלה, ועל אף החישובים שנעשו באותו מסמך, לא ניתן לנכות כל סכום בנושא זה.
 32
 33 תשלום בגין דמי ערבות מחייב אישור מוסדותיה החוקיים של החברה. רו"ח הבהיר כי
 34 אישור כזה לא ניתן ולא הוצגה ראיה אחרת בנושא זה.
 35 **בנסיבות אלה נדחית הטענה בדבר קיזוז דמי ערבות רעיוניים.**
 36

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 15.4 טענה בדבר הפחתת החוב בשל חילוט ערבויות האב נפתלי:
- 1 לטענת המערער יש לקזז מיתרת החובה שלו סכומים שהועמדו כערבות של אביו לטובת
 2 החברה, בשמו של המערער, ואשר חולטו בסופו של דבר על-ידי הבנק.
 3 בהתאם לתצהירו של המערער, במאי 1996 עקב תזרים מזומנים שלילי באחד הפרויקטים
 4 בחברה, נדרשה החברה להעמיד בטחונות להבטחת כיסוי הגרעון שנוצר בחשבון הבנק שלה.
 5 מאחר שלמערער עצמו לא היו כספים לצורך העמדתם כבטוחה נתבקש אביו של המערער,
 6 נפתלי, לשעבד תוכניות חסכון שהיו לו (סעי' 7-8 לתצהיר המערער. מסומן ע/1). לימים מימש
 7 הבנק את השעבוד וחולט סכום של 2,300,000 ₪ מתוכניות החיסכון של האב נפתלי.
 8
 9 המשיב טוען כי אין לקשור בין יתרות המשיכה של המערער בחברה לבין יתרות החו"ז של
 10 אביו נפתלי מושקוביץ בחברה.
 11
 12 אין למעשה מחלוקת בין הצדדים כי האב נפתלי הוא שהעמיד את חסכונו כבטוחה
 13 בחשבון הבנק לכיסוי הגרעון של החברה בחשבון הבנק שלה. עוד אין חולק כי האב נפתלי
 14 היה גם הוא עובד של החברה.
 15
 16 על-פי ממצאי המשיב - ובהעדר ראיה אחרת - היו לאב נפתלי כרטיסי חו"ז נפרדים
 17 שמספרם 2-21-31036 ; 3-41-01003 ; 4-41-00039 ; ו-13012-3-51 (מצורפים כנספח ד'
 18 לתצהיר המפקחת).
 19
 20 עוד הוכיח המשיב כי לאחר חילוט הערבויות על-ידי הבנק נרשם גובה חילוט הסכומים
 21 בכרטיס החו"ז של האב נפתלי בחברה, כחובה של החברה לאב נפתלי. הדבר אף עולה
 22 ממכתבו של האב נפתלי לנאמן להסדר נושים, משה סלומון, מיום 15/5/02 (מצורף נספח ו'
 23 לתצהיר המפקחת).
 24
 25 למעשה, נעשה הסדר נוסף בין האב נפתלי לבין הבנק, לפיו הועבר ביום 26/7/02 סכום נוסף
 26 של 600,000 ₪ שחולט אף הוא לטובת הבנק מאת נפתלי וכרטיס החו"ז של האב נפתלי
 27 בחברה זוכה בהתאמה.
 28
 29 אף אחד מן הסכומים שחולטו על-ידי הבנק מאת האב נפתלי לא נרשמו על שם המערער
 30 בספרי החשבונות של החברה בכל דרך שהיא (סעי' 12(ח) לתצהיר המפקחת). ולמעשה גם
 31 המערער עצמו אינו טוען אחרת.
 32 מכאן שאין מחלוקת כי מימוש הערבויות מול החברה שנעשה על ידי האב, נעשה עבור עצמו,
 33 וכך גם קיבל ביטוי בכרטיס החו"ז של האב נפתלי, ולא נעשה על חשבון חובו של המערער
 34 לחברה, וממילא גם לא בא לידי ביטוי בכרטיסו של המערער (עדות המערער בעמ' 100
 35 לפרוט').
 36

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

1
 2 נוסף לכך את עדותו של המערער בבית המשפט, במסגרתה אישר כי האב נפתלי לא העביר
 3 כל כסף שהוא לחשבוננו וכי לא נערך שום מסמך הלוואה בין המערער לבין האב נפתלי (עמ'
 4 98 לפרוט'), כמו כן לא נטען להמחאת זכות.
 5
 6
 7 התוצאה מן האמור, הערבות לבנק עבור החברה ניתנה על-ידי האב נפתלי, ללא קשר לחובו
 8 של המערער ומבלי שבין השניים נוצר הסדר חיובים אחר.
 9 לכן, משחולטה הערבות על-ידי הבנק, נרשמה הערבות שחולטה בכרטיס החו"ז של האב
 10 נפתלי. יתר על כן, האחרון ראה בחוב האמור חוב עצמאי של החברה כלפיו והאב נפתלי אף
 11 ביקש במכתבו אל הנאמן על הסדר הנושים להכיר בחובה של החברה כלפיו (מכתב כאמור
 12 מיום 15/5/02. מצורף נספח ו' לתצהיר המפקחת).
 13
 14 מנגד לא הוצגה כל ראיה שיש בה כדי לקשור בין חיובי המערער לזכאותו של האב ולהיותו
 15 נושה של החברה: לא הוצג, כאמור, כל מסמך בין האב נפתלי למערער שיש בו להעיד על
 16 מתן הלוואה בגובה הערבות. לא הוצג גם כל מסמך שיש בו כדי לקשור בין יתרות זכות
 17 בכרטיס החו"ז של האב הנפתלי ליתרות חובה של המערער בכרטיס החו"ז בחברה, כך שלא
 18 ניתן לראות ביתרה בכרטיס חו"ז של האב כבאה לקזז כביכול חובה בכרטיס החו"ז של
 19 הבן-המערער.
 20
 21 **לאור כל האמור, אני מורה על דחיית טענת המערער כי יש להקטין את יתרת החובה שלו לחברה,**
 22 **בגובה סכום חילוט הערבויות של האב נפתלי עבור החברה.**
 23
 24 **15.5 הקטנת יתרת החוב באמצעות פדיון פוליסות של המערער:**
 25 לטענת המערער עם פירוק החברה הגיעו לו כספים מהחברה מפדיון ביטוח מנהלים שנעשה
 26 לו על-ידי החברה. למרות האמור, המפרק לטענתו מסרב לשלם לו את הכספים בטענה כי
 27 הוא פועל לגביית חובו, מה שמוכיח לטענתו - כטענה עיקרית - כי יש בעובדה זו כדי לחזק
 28 המסקנה שהחברה לא מחלה על חובו. ואולם, אם טענה זו תדחה הרי שבכל מקרה יש
 29 בסכומי הפוליסה אותם גבה וגובה המפרק, כדי להקטין יתרת החוב על בסיס אותה גבייה
 30 שנעשתה על-ידי המפרק.
 31
 32 בהתאם לתצהירו של המפרק מיום 20/5/08 (מסומן ע/2) אכן, לאור חובו של המערער כלפי
 33 החברה בסך של למעלה מ-5 מיליון ₪, ניסה המפרק לגבות החוב על-ידי תפיסת כספים
 34 שהגיעו למערער עם פירוק החברה, הן מכספי פדיון ביטוחי מנהלים ו/או אחרות אשר
 35 בבעלות החברה והן ממקורות נוספים, ככל שיהיו בידי המפרק (סעי' 4 לתצהיר). הוראה
 36 מתאימה נתנה על-ידי בית המשפט של פירוק (החלטה מיום 5/2/09, כבי' השו' גינת) לפעול

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 1 לגביית חובו של המערער באמצעות פדיון פוליסות ביטוח ולהודיע למערער כוונה לעשות כן
 2 (סעי' 8 להחלטה מיום 5/2/09. מסומן ע/3). הודעה בהתאם להוראת בית המשפט נמסרה על-
 3 ידי המפרק למערער (מסומן ע/4).
 4
 5 בחקירתו בבית המשפט עוד אישר המפרק יולוס את הדברים והעיד כי קיבל אישור מאת
 6 בית משפט של פירוק (כבי השו' גינת) לפנות לחברות הביטוח בהן מצויים כספים על-שם
 7 המערער ולהחזיקם באותו שלב בנאמנות אצל המפרק, לאור הטענה כי למערער חובות כלפי
 8 החברה (עמ' 53 לפרוט').
 9
 10 ואולם לאור בדיקת הנתונים הנוספים שפורטו היטב בסיכומי המשיב עולה, כי בפוליסות הביטוח
 11 נותרו יתרות מסוימות, אשר ניתן לראותן כסכומים שזכאי היה המערער לקבל, ומשלא נתקבלו,
 12 והזכות לגבותן ניתנה למפרק - הגם שטרם הצליח לגבות הסכומים - יש מקום להפחיתם מיתרת
 13 החובה של המערער לחברה.
 14
 15 15.5.1. המפרק דיבר על 4 פוליסות כאשר מרבית הכספים הופקדו בפוליסה מס' 2178044. בפוליסה
 16 זו אכן היו נכון ליום 16/6/09 בהסתמך על מוצג מ/ש/4 (מכתב מחב' כלל ביטוח מיום
 17 16/6/09 החתום על ידי גבי שלי זיו), הסכומים הבאים:
 18 בגין מרכיב פיצויים 871,358 ש"ח;
 19 בגין מרכיב תגמולים 954,761 ש"ח
 20 **סה"כ 1,826,119 ש"ח**
 21
 22 ואולם צוין עוד באותו מכתב (מ/ש/4) כי כנגד הפוליסה האמורה, ניתנה הלוואה למבוטח -
 23 המערער, אשר בכל מקרה צריך שתקווז מסכומי הפדיון, כאשר לחב' הביטוח זכות
 24 ראשונים. יתרת חוב ההלוואות שנטל המערער מחברת הביטוח נכון לאותו מועד עמדה על
 25 **1,144,373 ש"ח**, נכון ליום 17/6/09 (ראה מכתב חב' הביטוח כלל מהתאריך הנ"ל).
 26
 27 לטענת המשיב, מרכיב הפיצויים הוא בבעלות החברה ולא בבעלות המבוטח. וגם אם נצא
 28 מנקודת מוצא כי כל הסכומים בפוליסה הם של המערער, גם אז מדובר ביתרה של 681,000
 29 ש"ח בלבד, ולאחר ניכוי מס בשיעור של 35%, בסכום של 443,135 ש"ח.
 30
 31 בפוליסת תגמולים 2147106 נכון ליום 12/2005, היה סכום של 319,042 ש"ח, ולאחר ניכוי
 32 מס במקור של 35% היה נותר סכום של 207,377 ש"ח.
 33
 34 בנוגע לשתי הפוליסות הנוספות, היו שם כספים בודדים.
 35

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 1 בנוגע לפוליסה 6015788 בחב' אליהו, חב' לביטוח בע"מ, שלח המפרק מכתב לחב' אליהו
2 הנושא תאריך 9/12/03 בו הודע למבטחת כי המערער נתן הסכמתו שכל הכספים שנצברו
3 בפוליסה עד למועד כתיבת המכתב, יומחו לטובת החברה וזאת לשם קיזוז חלק מחובו של
4 מושקוביץ לחברה.
5
6 בתשובה שניתנה מחב' הביטוח הנושאת תאריך 17/12/03 על ידי הגב' אורנה קוטלר, הודע
7 למפרק כי מדובר בפוליסה פרטית של המערער, וכי זו נפדתה על-ידו עוד ביום 31/12/01.
8
9 15.5.2. לאור המפורט לעיל, ומאחר שהוכח כי קיימות יתרונות מסוימות מן הפוליסות הנ"ל, אשר
10 המפרק זכאי לקבלן מחברות הביטוח לאחר קיזוז ההלוואות שניתנו למערער על ידי חברות
11 הביטוח ולאחר הפחתת המס, הרי שיש להקטין את חובו של המערער לחברה באותן יתרונות,
12 ובנוגע לשתי הפוליסות הנוספות בהעדף ראיות לסכומים ספציפיים, ייוסף סכום כולל של
13 10,000 ש"ח.
14 **לפיכך, אני מורה כי מיתרת החובה של המערער לחברה ליום 17/6/09 יופחת סכום כולל של**
15 **660,512 ש"ח (443,135 + 207,377 + 10,000 ש"ח).**
16
17 15.6 טענה בדבר הקטנת החוב בשל אי תשלום פיצויי פיטורין:
18 המערער טען כי יש לקזז את דמי פיצויי הפיטורין המגיעים לו בגין שנות עבודתו משנת
19 1992 עד 2002, בסכום המגיע לטענתו למעלה מ-1,000,000 ש"ח, בהתחשב בגובה הכנסתו
20 השנתית במהלך כל שנות העבודה.
21
22 המשיב ביקש לדחות את הטענה, וזאת מכמה טעמים:
23 לעמדתו, מדובר בהרחבת חזית, ואין להתיר למערער לעשות כן, משלא הועלתה הטענה
24 במסגרת נימוקי הערעור, ואף לא בשלב ההשגה;
25 בעוד שהחוב שנמחל הוא ל-1999, הרי שהפיטורין הם רק בשנת 2002, ולכן לא ניתן לקזזם
26 מיתרת החובה בכרטיס החו"ז נכון לשנת 1999;
27 פיצויי הפיטורין הם זכות שעומדת למערער מהחברה וככל שהוא דורש לממש אותה, הרי
28 שיכול להגיש תביעת חוב למפרק. ואולם, אין הזכות לקבלת פיצויי פיטורין קשורה בחוב של
29 המערער לחברה ואין החובה להחזר החוב מותלית בקבלת פיצויי הפיטורין או קיזוזם
30 מגובה החוב;
31 עוד נוסף להערות אלה, כי אני ערה לעובדה שעל-פי עדות המפרק המערער הפסיק עבודתו
32 בחברה בשנת 2003, וכי המערער למעשה ויתר על פיצויי הפיטורין, שהרי הוא לא הגיש
33 תביעת חוב למפרק כאחד הנושים (עמ' 61 לפרוט').
34
35 למרות האמור לעיל, יש בדעתי לקבל את הטענה, ולאפשר קיזוזם של פיצויי הפיטורין
36 המגיעים למערער - ללא קשר אם הוגשה תביעת חוב בנושא זה לנאמן אם לאו - וזאת לאור

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 1 העובדה כי מדובר בזכות קוגנטית, וכאשר קיים חוב של החברה למערער, כנגד יתרת חובה
 2 של המערער לחברה, יש להורות על קיזוזם של חובות אלה, במיוחד כאשר מדובר בחיובי
 3 מס הצריכים לשקף חיוב על בסיס הכנסה אמיתית, ככל שניתן.
 4 עוד אעיר, שאין כל מניעה עקרונית לייחס את יתרת החובה של המערער כחוב שנמחל לשנת
 5 המס 2001, ולאותו מועד לראות גם את המערער כזכאי לפיצויי פיטורין.
 6
 7 15.6.1. במערכת היחסים שבין החברה למערער, בהיות החברה המעביד והמערער עובד, זכאי הוא
 8 לפיצויי פיטורין. אפילו הייתה הסכמה מפורשת של המערער לוותר על זכות זו שהוקנתה לו
 9 מכוח הדין, אין הויתור חל.
 10
 11 הכלל הוא, משנקבע בהוראת חוקי המגן זכות לעובד, ובכללה פיצויי פיטורין, הרי שזכויות
 12 כאלה אינן ניתנות לויתור, בוודאי לא במסגרת כריתת חוזה עבודה אינדיבידואלי, וגם לא
 13 מכוח הסכמה מאוחרת, במסגרת הליכי הפירוק (ראה ד"ר יצחק לובוצקי, **סיום יחסי**
 14 **עבודה** (מהדורה 2007) פרק 24).
 15
 16 זכות כזו שהיא זכות משפטית מכוח הוראת חוק מגן, היא בגדר של טענה משפטית, ולכן
 17 אין מניעה להעלותה גם בשלב מאוחר של ההתדיינות.
 18
 19 יחד עם זאת, יש לקבל את טענת המשיב החלופית לפיה מסכום פיצויי הפיטורין המגיעים
 20 למערער יש לנכות מס במקור, ורק את היתרה ניתן לנכות מיתרת החובה של המערער
 21 לחברה.
 22
 23 לפיכך, אני מורה על קבלת טענת המערער לפיה יופחת סכום פיצויי הפיטורין נטו (לאחר ניכוי מס
 24 במקור), מיתרת החובה של המערער לחברה, כאשר אורך שנות העבודה לצורך החישוב האמור
 25 יהיה החל משנת 1992 (השנה בה התחיל המערער לעבוד במערכת) ובהתאמה למועד מחילת
 26 החוב, גם אם המשיך המערער לעבוד בחברה לאחר אותו מועד.
 27
 28 **מועד מחילת החוב והפיכת יתרת החובה להכנסה אצל המערער:**
 29 16. לטענת המערער המשיב לא נימק מדוע החליט לייחס את כלל יתרת החובה לשנת המס
 30 1999. לטענתו, ייחוס ההכנסה לשנת 1999 נבחר ללא צידוק ענייני אלא משום שהשנים
 31 הקודמות לה הן שנים סגורות. זאת שעה שיתרת החובה של שנת 1999 כוללת למעשה יתרת
 32 סגירה של שנות מס קודמות וכן הפרשי הצמדה וריבית על יתרות החובה של השנים שקדמו
 33 לה.
 34
 35 עוד לטענתו, ככל שמשיב רוצה לראות ביתרת החובה של המערער כהכנסת עבודה, הרי
 36 שהכנסת עבודה נצמחת בכל שנות העבודה ואין מקום לייחס אותה לשנת המס 1999 דווקא

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 1 (סעי' 32 לסיכומים). לשנת 1999 יש לייחס רק את הגידול בהלוואה שנוצר באותה שנה וכי
 2 לגבי השנים שקדמו לה, הרי שמדובר בשנים סגורות ותחולת ההתיישנות לא מאפשרת
 3 גביית המס.
 4 לחילופין, טוען המערער כי גם אם יש לייחס את יתרת החובה כהכנסה הרי שיש לעשות כן
 5 החל משנת 2002, בה הפסיקה החברה פעילותה או משנת 2003 בה מונה לחברה מפרק.
 6
 7 לעומת זאת, לטענת המשיב, על-פי הנסיבות העובדתיות הרלוונטיות, יש לראות את יתרת
 8 החובה לשנת 1999 ככזו שהתגבשה להיות הכנסה חייבת של המערער באותה שנה:
 9 מדובר בגידול מהותי ביתרת החובה החל משנת 1996 ועד שנת 1999; העדר יכולתו של
 10 המערער להשיב את החוב בשנת 1999; אי השבת כספים לחברה עם כניסתה למשבר כלכלי
 11 בשנת 1999 ושנת 2000; ואי נקיטת החברה בכל הליך לגביית החוב משך שנים. כל אלו
 12 מבססים את ההחלטה לראות ביתרת החוב הכנסה החל משנת 1999.
 13
 14 טענת המערער כי גם אם מדובר בהכנסה הרי היא נצמחה בכל אחת משנות העבודה ולא רק
 15 בשנת 1999, דינה להידחות.
 16
 17 לא מדובר בהכנסה שהתקבלה אצל המערער כחלק משכרו לאורך שנות עבודתו של המערער
 18 בחברה, אלא מדובר בחוב, שמקורו בהלוואה, שהיה כזה עד למועד בו נמחל – אז יוחס
 19 כהכנסה אצל המערער. לפיכך אין מדובר בהכנסה שנצמחה במועד משיכת הכספים ובוודאי
 20 שאין מדובר בהכנסה שניתן לייחסה, כביכול באופן יחסי, לגבי כל אחת משנות העבודה
 21 (ראה להשוואה עמ"ה (מחוזי-ב"ש) 550/05 חמו נ' פקיד שומה אשקלון. מסים כב/5
 22 (אוקטובר 2008) ה-25. שם קבע בית המשפט (כב' השו"י י' אלון) כבענייננו, כי משמדובר
 23 בחברה פרטית ובמערער שהוא בעל מניות עיקרי בה וכי החברה נקלעה למשבר קיומו
 24 וחדלה לתפקד, משלא הוחזרו משיכות המערער, היה בכך כדי לגבש את אופי המשיכות
 25 כהכנסה חייבת. לעניין זה לא קיבל בית המשפט שם הטענה כי יש להתחקות אחר מועד כל
 26 אחת מהמשיכות, אלא ייחס את כל יתרת המשיכות למועד אחד כפי שנקבע בשומה).
 27
 28 בנוגע למועד המחילה, מכלל הראיות שהובאו עולה כי עיקר הגידול ביתרת החובה בכרטיסי
 29 החו"ז של המערער נבעו מלקיחת הלוואות מהחברה. באופן ספציפי הגידול העיקרי נובע
 30 מהלוואה שנלקחה על-ידי המערער בתחילת שנת 1995, וזאת לתקופה של 46 חודשים, על פי
 31 התנאים ששונו ביום 22/5/97, שאמורה הייתה להסתיים לקראת סוף שנת 1999.
 32 אין להתעלם מן העובדה שמדובר ביתרת חובה שגדלה בעיקר בין השנים 1994-1996, ועל-פי
 33 תצהירו של המערער רוב הגידול ביתרת החובה צמח עד סוף שנת 1998 (סעי' 17 לתצהיר
 34 המערער. מסומן ע/1) הרי שבהעדר גילוי דעת מפורש של הצדדים לגבי החוב ומחילתו, לא
 35 סביר יהיה לראות ביתרת החובה כחוב שנמחל מיד עם היווצרה, אלא יש לבחון התנהגות

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

- 1 הצדדים והתייחסותם אל החוב בחלוף תקופה ממועד יצירת החוב. ועוד, יש לבדוק
2 התייחסות הצדדים אל החוב רק לאחר שניתנה הזדמנות לבעל החוב להשיב את חובו.
3
4 וכך בחינת הראיות בתיק מעלה כאמור כי במשך אותן שנים לא עשתה החברה כל מאמץ
5 לגביית החוב ובמקביל גם לא נעשתה כל פעולה מטעם המערער להקטין את יתרת החובה
6 (הדבר עולה מסיכומי המערער עצמו. שם, בסעי' 33 לסיכומים).
7
8 יתרה מזאת בסוף שנת 1999 ובעיקר בשנת 2000 נכנסה החברה לקשיים כלכליים אשר
9 הביאו אותה בסופו של דבר לאחר כמה שנים לכדי הליך של הקפאת הליכים ומינוי מפרק.
10 ואולם, גם עם תחילת הקשיים הכלכליים, לא מצאה החברה לנכון לנסות ולגבות את חובות
11 המערער ולנסות לייצב את מצבה הכלכלי. יש בנתון האמור כדי להעיד לגבי התנהגותה של
12 החברה כנושה, כי כבר בשלב זה ויתרה החברה על גביית החוב הנדון.
13 יש איפוא בנתונים האמורים כדי לאשר עמדת המשיב, כי ניתן היה לייחס את מחילת החוב
14 לשנת המס 1999, כגובהו נכון ליום 31/12/99.
15
16 20. במחלוקת בעניין זה וכמפורט לעיל ניתן לייחס את מועד מחילת החוב לאחת משנות המס
17 שבערער - על פי חישוב המיטיב עם המערער. לאותה שנה תיוחס כלל היתרה נכון לאותה
18 שנה, הכוללת גם הפרשי ריבית והצמדה שהצטברו על קרן החוב עד אותו מועד ויש בכך
19 לדחות את טענות המערער בעניין זה. מנגד כאמור, יש לאפשר קיוווי פיצויי הפיטורין
20 בהתאמה.
21
22 לפיכך אני מורה כי מאחר שגם שנות המס 2000 ו-2001 הן שנות המס שבערער, אין מניעה לייחס
23 את החוב כחוב נמחל לכל אחת מן השנים הנ"ל, תוך לקיחה בחשבון שבמקרה כזה עד למועד
24 מחילתו, יגדל החוב על פי תנאי החוזה שהיו בין הצדדים (ראה הערה בסעי' 15.2 לפסה"ד).
25 לגבי אותו מועד ינוכו גם פיצויי הפיטורין המגיעים למערער מחישוב משנת 1992 עד לאותו מועד.
26 שנת המס מכלל שנות המס שבערער, שלגביה ייקבע כי החוב נמחל, תיעשה על פי חישוב
27 המיטיב עם הנישום.
28
29 אי הוצאת שומת ניכויים לחברה:
30 21. המערער טוען שהמשיב לא פעל להוצאת שומת ניכויים לחברה, וזאת מקום בו לטענת
31 המשיב יתרת החובה של המערער כלפי החברה נמחלה ויש לראותה למעשה כהטבת שכר.
32 לטענת המערער יש בכך להעיד כי המשיב עצמו אינו רואה בכך חוב שנמחל שיש לראותו
33 כהטבת שכר או שהמשיב החליט לנסות לגבות את המס בפועל מכיסו של המערער במקום
34 לנסות לגבות את שומת הניכויים מהחברה. המערער מציין בסיכומיו כי המשיב אף לא טרח
35 להוציא שומות חלופיות לחברה ולמערער.
36

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

1 יש לקבל הסברו של המשיב שניתן בעדותה של המפקחת (עמ' 135 לפרוט') ולפיה המשיב
2 אינו נוהג להוציא שומת ניכויים לחברות בפירוק או בקשיים.
3
4 יתרה מזאת, שומת ניכויים מהווה אמצעי בלבד לגביית המס, שהוא אמנם אמצעי נוח
5 ויעיל, אך מדובר למעשה באמצעי שהוא טפל לחיוב העיקרי – הוא חובתו של המערער
6 לתשלום המס (אמנון רפאל **מס הכנסה** כרך ו' 376). לפיכך מקום בו תוצא שומה בגין אותה
7 הכנסה וזו תשולם במלואה על-ידי מקבל ההכנסה, הרי שיתיתר הצורך בהוצאת שומת
8 ניכויים למי שהיה חייב בניכוי במקור.
9
10 יש לשים לב כי גם סעי' 167(ב) לפקודה מתיר לפקיד השומה להוציא שומת ניכויים גם כאשר
11 לאדם שמהכנסתו צריך היה לנכות את המס במקור נעשתה כבר שומה שאינה ניתנת עוד
12 להשגה או ערעור לגבי השנה שאליה מתייחס הדו"ח, אך כל זאת רק אם מדובר בהכנסה
13 נוספת של אותו אדם שממנה היה צריך לנכות מס במקור, אשר לא נכללה במסגרת השומה
14 שהוצאה לו אישית. כלומר, הדגשת המגמה לפיה שומת ניכויים היא אמצעי לגביית מס
15 אמת וזאת רק מקום בו לא נגבה כבר המס בגין אותה הכנסה.
16
17 מכאן שאין הכרח כי המשיב יוציא שומת ניכויים מקבילה לשומת המערער, וזאת הן
18 משיקולי סיכויי גבייה ויעילותה והן משום שכל עוד מצויים רשות המס והמערער במחלוקת
19 לגבי גובה המס המתחייב, הרי שטרם בשלה העת להוצאת שומת ניכויים ויתכן כי אף לא
20 יהיה מקום להוציאה כלל, ככל שיתברר כי לא נוצרה חבות במס או במקרה בו ישלם מקבל
21 ההכנסה את כלל המס המתחייב בשומתו. לפיכך ממילא אין באי הוצאת שומת ניכויים
22 לחברה כדי לפגום בשומה שהוצאה למערער כמי שאצלו נוצרה ההכנסה.
23
24 יחד עם זאת, כאשר מדובר בשומה בשנות מס שהן שנות סגורות מבחינת החברה, וככל
25 שניתן הדבר מבחינת הנתונים שהוצגו בפני בית המשפט, אין מניעה, גם לפי החוזר שהוציא
26 המשיב, לראות את ההכנסה האמורה כמשיכת דיבידנד.
27

28 **שיעור המס :**

22. בהעדר ניכוי החלואות כשכר עבודה של המערער בחברה, יש מקום להשוות לתוצאה אליה
הגיעתי בתיק עמ"ה 382/02 (הופלר משה נ' פקיד שומה חיפה (פס"ד שניתן ביום 27/2/06).
שם קבעתי לעניין שיעור המס (ראה סעיף 36.2 לפס"ד הופלר), כי על המשיב לקבוע את
שיעור המס, באופן שיהא בו כדי למנוע "כפל מס" או הצורך בפתיחת תיקי השומה של
החברה, ולראות בסכום האמור כאילו דיבידנד שחולק. הוראה זו תחול בהתאמה גם בתיק
זה.

לפיכך, אני מורה למשיב לקבוע את שיעור המס על יתרת החובה של המערער לחברה באופן שיהא
בו כדי למנוע כפל מס, ולראות בסכום האמור כאילו דיבידנד שחולק, לפי סעיף 2(4) לפקודה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

התוצאה:

23. אשר על כן, אני מורה כמפורט להלן:
- 23.1 הערעור מתקבל בחלקו, בנושאים האלה:
- א. יתרות החובה של המערער בחברה, ייחשבו כחוב שנמחל ובעניינו של המערער יש לראותן כהכנסת עבודה לפי סעיף 2(2) או 2(4) לפקודה, בכפוף להוראה המפורטת בנושא שיעור המס בסעיף 22 לפסק הדין - המשיב ייקבע את שיעור המס על יתרת החובה של המערער לחברה באופן שיהא בו כדי למנוע כפל מס, ויראה בסכום האמור כדיבידנד שחולק, לפי סעיף 2(4) לפקודה;
- ב. יתרת החובה של המערער לחברה, נכון ליום 31/12/1999, עמדה על 4,085,746 ₪. לסכום זה יש להוסיף גידול ממשי ביתרת החוב, אם היה, משנות המס 2000 ו-2001 (כאמור בסעיף 15.2 לפסה"ד). מסכום זה יש לקזז הסכומים הבאים:
- (1) הפחתת סך של 660,512 ש"ח נכון ליום 17/6/09, בגין סכומים שזכאי המפרק לתבוע כדין מפוליסות ביטוח של המערער;
- (2) הפחתת סכום פיצויי הפיטורין נטו (לאחר ניכוי מס במקור), לפי מספר שנות העבודה עד למועד מחילת החוב.
- ג. מועד המחילה, והפיכת יתרת החובה להכנסה חייבת – יהא באחת משנות המס שבערעור, על-פי חישוב המיטיב עם הנישום-המערער, ואולם במקרה כזה עד למועד מחילת החוב, יגדל החוב כחוב הלוואה. ממועד המחילה, ההלוואה הופכת להכנסה, ואין זו צוברת עוד הפרשי הצמדה וריבית על-פי תנאי ההלוואה (ראה סעיף 15.2 לפסה"ד).
- 23.2 בשאר נושאי המחלוקת, הערעור נדחה.
- 23.3 לאור התוצאה אליה הגעתי, ישלם המערער למשיב הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין, בסכום כולל של 10,000 ש"ח, בתוך 30 ימים מהיום.
- ניתן היום, ד' אב תשע"א, 04 אוגוסט 2011, בהעדר הצדדים.
- !Error**

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוגוסט 2011

ע"מ 568-04 מושקוביץ יוסי נ' פקיד שומה חיפה

ש. (פר) ר. ג.

שולמית וסרקרוג, סגנית נשיא

2

3